

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Шинкаренка Володимира Григоровича
на дисертаційну роботу Железняк Катерини Леонідівни
на тему: «Механізм формування стратегії просування транспортних
послуг підприємств », що подана
на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління
підприємствами (за видами економічної діяльності)**

На відгук надані дисертація, автореферат, копії опублікованих праць.

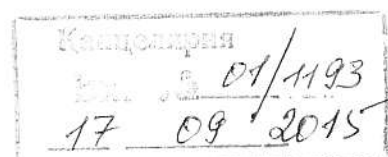
1 Дисертаційна робота представлена на 210 сторінках комп'ютерного тексту, містить 31 таблицю (6 окремі сторінки), 42 рисунки (2 окремі сторінки), 14 додатків (32 окремі сторінки), список використаних джерел зі 145 найменувань (15 окремих сторінки).

Основний текст дисертаційної роботи складає 155 сторінок.

Автореферат представлений на 17 сторінках (без врахування анотацій) і містить 4 рисунка, дві таблиці, список опублікованих автором праць з 18 найменувань, та два свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір.

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

В умовах посилення конкуренції, зростання пропозиції на ринку товарів і послуг, підвищення вимог споживачів до якості продукції, підприємцям слід зорієнтувати свою діяльність на постійне підтримання та розвиток попиту споживачів на свої товари і послуги. Це стосується і

підприємств, що надають транспортні послуги. Складна економічна і політична ситуація в Україні, інфляція, підвищення цін на енергоносії та зростання чисельності великих і дрібних автоперевізників негативно впливають на діяльність автотранспортних підприємств.

Одним із засобів пом'якшити вплив цих негативних факторів (якщо неможливо уникнути їх впливу) є формування стратегії просування автотранспортних послуг підприємства. У зв'язку з цим тема дисертаційної роботи що присвячена розробці теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо механізму формування стратегії просування транспортних послуг є актуальною.

2 Про актуальність теми дисертаційної роботи також те, що дисертаційне дослідження пов'язане із темою науково-дослідної роботи кафедри менеджменту Національного транспортного університету «Теоретичні основи удосконалення системи управління підприємствами транспортного комплексу» (номер державної реєстрації 0114U006565), у межах якої здобувачем розроблено методику кількісної оцінки факторів впливу на ціну та якість при просуванні транспортних послуг автотранспортним підприємством на ринку.

Мета дослідження відповідає темі дисертаційної роботи, задачі в повній мірі розкривають перелік тих завдань, що треба вирішити для досягнення мети.

Об'єкт і предмет дослідження в цілому визначені коректно.

2. Ступінь, обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна

До основних наукових положень, рекомендацій, що дають підстави присвоїти дисертанту науковий ступінь кандидата економічних наук слід віднести:

2.1 Отримало подальший розвиток визначення поняття «механізм формування стратегії просування транспортних послуг» (с. 92-100).

Зазначений механізм визначає теоретичні і методичні основи формування стратегії просування послуг і включає в себе підсистеми: теоретичного, інформаційного і організаційного забезпечення. Дисертант на відповідному рівні розглядає кожну з цих підсистем: визначає місце кожної з них в процесі розробки стратегії просування транспортних послуг, зміст і використання у вирішенні поставленого завдання. Новизна цього наукового результату полягає у систематизації накопичених знань і формулюванні теоретико-методичних засад розробки стратегії просування транспортних послуг.

2.2 Удосконалено процес формування стратегії просування транспортних послуг підприємства (с. 100-124).

Даний науковий результат є подальшим розвитком попереднього результату – механізму формування стратегії просування транспортних послуг, а саме, його організаційній підсистемі.

Дисертант досить повно і науково-обгрунтовано розкриває сутність, зміст кожного етапу формування стратегії просування послуг підприємства і у деталізованому вигляді представляє у вигляді принципового алгоритму (с. 110) та трьох деталізованих: маркетингового, експертного та завершального. Наведені алгоритми та інтерпретація кожного їх блоку дає змогу визначити послідовність розробки та вибору стратегії просування транспортних послуг.

Новизна цього наукового результату полягає у визначенні послідовності і змісту операцій (етапів) формування стратегії просування транспортних послуг.

2.3 Отримали подальший розвиток методичні рекомендації щодо обгрунтування переліку основних факторів і їх кількісної оцінки

на формування ціни і якості послуг (с. 73 – 90).

Категорія ціна і якість є головними чинниками формування попиту на товари та послуги. На першому етапі вирішення цієї задачі дисертант визначає умови і напрямки впливу ціни і якості на просування транспортних послуг на ринку. Але ціна і якість самі знаходяться під впливом великої кількості первинних факторів. Для подальшого проведення досліджень, а саме, проведення SWOT-аналізу треба обґрунтувати ці первинні фактори впливу на процес просування транспортних послуг на ринку.

Методом, що дозволяє вирішити цю задачу, є метод експертних оцінок. Використовуючи цей метод дисертантом визначено перелік цих факторів (табл. 2.2) та кількісна оцінка їх впливу на ціну та якість (приклад такої оцінки для ТОВ «БМ Транс – BM Trans» наведено в табл. 2.3).

Таким чином, новизна цього наукового результату полягає у розробці методичних рекомендацій щодо обґрунтування переліку основних факторів і їх кількісної оцінки на формування ціни і якості послуг.

2.4 Отримав подальший розвиток методичний підхід щодо формування бізнес-стратегій просування транспортних послуг (с. 124 – 154).

Для формування бізнес-стратегій просування транспортних послуг дисертант рекомендує використовувати модифікований SWOT-аналіз. Його суттєвою відмінністю є :

- побудова матриці SWOT-аналізу окремо для кожного періоду: сучасний стан, календарний період, майбутній період і визначення для кожного з цих періодів альтернатив бізнес-стратегій просування транспортних послуг (с. 140 – 152);

• методика кількісної оцінки окремих факторів і їх невизначеності (с. 124 – 129);

• оцінка сили впливу кожного фактора як зовнішнього, так і внутрішнього оточення (с. 129 – 140);

• кількісна оцінка комплексного показника взаємодії факторів, які складають бізнес-стратегії по періодам (с. 150 – 154).

В роботі отримані і інші менш значимі наукові результати, що також відрізняються новизною.

Усі отримані автором наукові результати мають високий ступінь достовірності і обґрунтованості, що підтверджується узагальненням значної кількості фундаментальних праць вітчизняних та закордонних вчених-економістів, використанням значного обсягу статистичної інформації, достатньою апробацією та впровадженням у виробництво.

3. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів

Теоретична цінність результатів дисертаційного дослідження полягає у розробці теоретичних положень, методичних та практичних рекомендацій щодо механізму формування стратегії просування транспортних послуг на ринку.

Практична значущість наукового дослідження полягає у тому, що окремі положення та висновки були доведені до рівня аналітичних матеріалів для практичного використання та прикладних рекомендацій, вони можуть бути впроваджені в діяльності автотранспортних підприємств і навчальному процесі вищих навчальних закладів при підготовці фахівців для автомобільного транспорту України.

Прикладне значення розробок дисертанта підтверджується їх впровадженням в діяльність ТОВ «БМ Транс – BM Trans» м. Київ (акт

впровадження від 09.02.2010 р.), ТДВ «Оріон-АВТО» м. Миколаїв (акт впровадження від 29.05.2015 р.), ТОВ «Гандікап» м. Київ (акт впровадження від 19.05.2015 р.) та в навчальному процесі Національного транспортного університету при викладанні дисциплін «Управління конкурентоспроможністю підприємств», «Стратегія підприємств» (акт впровадження від 15.05.2015 р.).

4. Оцінка повноти викладення дослідження в опублікованих роботах

6 Основні теоретико-методичні положення, методичні рекомендації та висновки дисертації опубліковані у 18 наукових працях, у тому числі 9 статей – у наукових фахових журналах, у тому числі 1 електронному виданні, 8 з яких є одноосібними (1 одноосібна стаття опублікована у закордонному виданні) та 9 публікацій – у матеріалах наукових конференцій (3 міжнародних). Загальний обсяг складає 2,48 д.а., з яких 2,39 д.а. належить особисто автору.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Железняк К.Л. складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел, які викладено на 210 сторінках тексту. Матеріали дисертації проілюстровано 42 рисунками, 31 таблицею та містять 14 додатків. Список використаних джерел налічує 145 найменувань.

Логіка дисертаційного дослідження підпорядкована поставленій меті та завданням, визначає структуру роботи. Структура дисертаційної роботи узгоджується з назвою, метою та завданнями дослідження; її оформлення відповідає чинним вимогам; наукові положення викладено

конкретно, логічно; висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах авторських досліджень проблеми.

Результати, отримані в роботі, пройшли належну апробацію на дев'яти науково-практичних конференціях.

Автореферат розкриває основні положення дисертаційної роботи і відповідає її змісту та структурі. Текст автореферату не містить положень, які не знайшли відображення в дисертації.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне зазначити наступні дискусійні положення та зауваження до поданої дисертаційної роботи:

7
6.1 Спірним є визначення механізму формування стратегії просування транспортних послуг як комплексу взаємопов'язаних елементів (с. 93). Якщо він складається із підсистем, то повинен називатися системою. В механізмі не визначено спосіб дії – досягнення мети.

6.2 Метод проективного тестування, за допомогою якого виділені три групи стратегій (табл. 3.1 – 3.3; с. 121-124), слід було доповнити інструктивними матеріалами по їх застосуванню.

6.3 Спірним є перенесення закономірностей впливу дії різних факторів на формування ціни і якості перевезень, встановлених на прикладі одного міжнародного сполучення Україна – Польща, на інші умови функціонування автомобільного транспорту.

6.4 Спірним також є перенесення закономірностей формування попиту на сезонну послугу на попит на нову послугу.

6.5 Дисертант в своєму дослідженні застосовує два показники якості транспортної послуги: збереження вантажу та доставка вантажу в

обумовлений термін (стор. 62). Не заперечуючи такий підхід слід відзначити, що автор не пропонує шляхів застосування цих показників в маркетинговій діяльності підприємств для впливу на попит. Можливо це не входило в задачі дослідження, проте могло б значно підвищити практичну цінність роботи. В подальшому таку роботу слід було б провести.

6.6 Теоретичні дослідження, викладені в підрозділі 2.2 (стор. 64-72) проілюструвати гіпотетичними залежностями, які розкривають сутність досліджуваних процесів. Розуміючи об'ємність та необхідність значних ресурсів все-таки бажано було б провести експериментальні дослідження хоча б деяких з них.

8 6.7 Нажаль, автор не уникнула в дисертації та авторефераті деяких описок в тексті. Так на стор. 13 автореферату та стор. 130 дисертації використано слово «слабості», хоча на інших сторінках, де це необхідно, застосовується слово «слабкості». На стор. 62 дисертації в першому абзаці підрозділу наявне лише слово «виходити».

Висловлені зауваження і спірні питання не знижують суттєво позитивну оцінку теоретичного рівня та практичного значення результатів дисертаційної роботи Железняк К.Л.

7. Загальний висновок

Дисертаційна робота Железняк Катерини Леонідівни представляє собою завершене наукове дослідження, яке містить нові науково обґрунтовані теоретичні і практичні результати, які в сукупності розв'язують важливе науково-прикладне завдання – розроблення теоретичних засад, методичних положень і практичних рекомендацій щодо механізму формування стратегій просування транспортних послуг підприємств, який забезпечить найбільший попит на транспортні послуги,

що має суттєве значення для науки – економіка та управління підприємствами автомобільного транспорту.

Дисертація Железняк К.Л. за змістом і якістю теоретичних та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеню кандидата економічних наук. Вибрану тему дисертаційної роботи необхідним чином розкрито; поставлену мету досягнуто; завдання дисертаційної роботи в цілому виконано. Тема дисертації відповідає спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

9 Автореферат дисертації необхідним чином розкриває основні її положення та висновки, є ідентичним дисертації за структурою та змістом та не містить інформації, що є відсутньою у дисертаційній роботі.

Дисертація за своїм змістом відповідає п. п. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а її автор – Железняк Катерина Леонідівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

Заслужений діяч науки і техніки України,

докт. екон. наук, професор,

професор кафедри менеджменту

Харківського національного

автомобільно-дорожнього університету *Шинкаренко* В.Г. Шинкаренко

« » вересня 2015 р.

Підпис проф. Шинкаренко В.Г. підтверджую:

